

Dr hab. inż. arch. Andrzej Wachowicz, prof. nadzw.

Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz

Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

91-726 Łódź, ul. Wojska Polskiego 121

andrzej56_56@icloud.com

Recenzja rozprawy doktorskiej, dorobku artystycznego, projektowego, dydaktycznego i organizacyjnego Pana mgr. Pawła Żelichowskiego pt.: „Przestrzenie interakcji” sporządzona w związku z przewodem doktorskim wszczętym przez Radę Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie

Recenzja została zrealizowana w oparciu o przesłane pismo przewodnie z dnia 01.07.2019 roku oraz na podstawie dostarczonych materiałów:

1. rozprawy doktorskiej pt: "Przestrzenie interakcji" - zawierającej tekst, fotografie i reprodukcje rysunków
2. Paweł Żelichowski Portfolio
3. wykazu prac twórczych i dorobku artystycznego i naukowego
4. streszczenia pracy doktorskiej przekazanej w języku polskim i angielskim
5. życiorysu wraz z opisem ważnych dokonań artystycznych
6. kserokopii dyplomu magistra sztuki

Promotorem w przewodzie doktorskim **Pana mgr Pawła Żelichowskiego jest profesor Andrzej Głowacki.**

Recenzja

pracy doktorskiej, dorobku projektowo – artystycznego, osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych asystenta mgr Pawła Żelichowskiego z ASP w Krakowie, sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, wszczętym przez Radę Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Mgr Paweł Żelichowski jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, gdzie studiował w latach 2007 - 2012r. W 2012 roku otrzymał dyplom ukończenia studiów magisterskich na Wydziale Architektury Wnętrz z wynikiem bardzo dobrym. W trakcie toku studiów w latach 2010-2011 był stypendystą programu Erasmus w L'Ecole de design Nantes Atlantique. Od 2014 roku do dziś jest asystentem w III Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz krakowskiej ASP kierowanej przez profesora Andrzeja Głowackiego. Do przesłanych materiałów przewodowych nie dołączono opinii promotora, dotyczącej osoby mgr Pawła Żelichowskiego. Opierając się na informacjach zawartych w całości dokumentacji można wnioskować, że doktorant wykazuje się sumiennością i zaangażowaniem w realizacji powierzonych mu obowiązków związanych z działalnością katedry i macierzystego wydziału.

Obszar zainteresowań zawodowych doktoranta nie ogranicza się jedynie do działań związanych z dyscyplinami artystycznymi. Swoją interdyscyplinarną wiedzę pogłębił studiami w Wyższej Szkole Bankowej w Poznaniu. Uzyskał tam dyplom licencjata w specjalności Inżynieria Zarządzania w 2018 roku. Ten szeroki aspekt pojmowania procesów projektowych jest zauważalny w przedstawionej dysertacji.

Z przedstawionych danych personalnych wynika, że działalność akademicką Pan Żelichowski okresowo łączył z praktyką projektową w pracowniach architektonicznych, „Czora&Czora”, „Oskar Studio” czy „CODE Architecture&Design”. Doświadczenia zawodowe jak i wielokierunkowość wykształcenia stanowią, w moim przekonaniu, o profesjonalnym podejściu do procesów projektowych. Znalazło to swoje odzwierciedlenie w przedstawionych materiałach.

Przechodząc do oceny dorobku projektowego dotyczącego lat 2013 - 2019, wyraźnie widoczne są preferencje do działań wystawienniczych uzupełnianych okresowo projektami z obszaru architektury wnętrz. Całość dorobku zawodowego została przedstawiona w tomie **Paweł Żelichowski Portfolio** liczącym 66 stron.

Przygotowana profesjonalnie pod względem edycyjnym dokumentacja podzielona została na cztery rozdziały. Został w nich nakreślony wieloobszarowy obraz dokonań zawodowych doktoranta.

Przedstawione rozdziały to :

- **Projekty wystawiennicze,**
- **Projekty wnętrz publicznych i mieszkalnych,**
- **Działalność dydaktyczna, Międzywydziałowe Koło Artystyczno-Naukowe App Design**
- **Stoiska wystawiennicze Wydziału Architektury Wnętrz**

Projekty wystawiennicze

1. Rok 2018 - realizacja wystawy Architektura niepodległościowa w Europie Środkowej, jest jednocześnie kanwą przedstawionej pracy doktorskiej. Z tego względu została ona omówiona w części dotyczącej dzieła.

2. Lata 2017-2018 - realizacja wystawy „Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm”. Wystawa przedstawia środowisko artystyczne i sztukę Lwowa okresu międzywojnia. W przedstawionym portfolio brakuje nieco dokumentacji projektowej pokazującej kontekst miejsca i relacji przestrzennych w planie aranżacji, co zubaża obraz projektowy. Jednak na podstawie dołączonych zdjęć należy stwierdzić profesjonalny charakter działania projektowego.

3. Lata 2016-2017 - kolejna realizacja wystawiennicza „Nordenfieldske Kunstindustrimuseum w Trondheim”, Autor ekspozycji doszukuje się wspólnoty tradycji warsztatowej i materiałowej we wzornictwie Polski i Norwegii w ostatnich 15 latach. Przedstawione zdjęcia pokazują charakter wystawy opartej o zasadę syntetycznego podziału przestrzeni oraz wykorzystanie materiałów łatwych do recyklingu. Akcentowanie przestrzeni kolorem zwraca uwagę na kluczowe elementy prezentacji ekspozycji wystawienniczej. Jednak podobnie jak we wcześniejszym opisie brakuje dokumentacji kontekstu projektowego.

4. Rok 2016 - realizacja Max Ernst „Sny ornitologa”. Wystawa dotycząca twórczości Maxa Ernsta została zainspirowana lotem ptaków i rytmiką ich układu w przestrzeni podczas lotu. Ciekawa koncepcja nie do końca czytelna na podstawie przedstawionej

dokumentacji fotograficznej. Tak jak w poprzednim punkcie należy podkreślić wynikający z załączonych zdjęć uporządkowany charakter przestrzeni wystawowej.

5. Rok 2015 - wystawa „100 lat Wrocławia”. Projekt zrealizowany we współpracy z Piotrem Nogą i Natalią Jurczyk prezentujący w zabytkowych wnętrzach wrocławskiego Muzeum Historycznego dzieje miasta Wrocławia.

6. Rok 2015 - projekt wystawy „Gdynia dzieło otwarte”. Wizualny aspekt scenografii wystawy został uzupełniony rzutami obrazującymi przestrzenne podziały ekspozycji. Ekspozycja prezentuje historię powstania Gdyni opowiedzianą losami jej mieszkańców. Cała ekspozycja sprawia wrażenie dopracowanej i podobnie jak we wcześniejszych rozwiązaniach charakteryzuje się umiarem i zrównoważoną kompozycją.

7. Rok 2015 - „MAKOM. Dani Karavan. Esencja miejsca”. Realizacja wystawiennicza prezentująca twórczość wybitnego izraelskiego rzeźbiarza Daniego Karavana swoim charakterem dobrze oddaje ascetyczno minimalistyczne cechy twórczości tego artysty.

8. Rok 2014 - „Światło historii . Górny Śląsk na przestrzeni dziejów”. Realizacja części ekspozycji autorstwa doktoranta to tzw studio telewizyjne, w którym centralne miejsce zajmuje fiat 126p otoczony graficznymi symbolami epoki PRL-u. Dołączony rysunek rzutu wyjaśnia zamysł idei projektowej wkomponowanej w szerszy kontekst wystawy.

9. Lata 2012-2013 - „Interaktywny gabinet Jana Karskiego”.

10. Lata 2012-2013 - „Kartograf złowrogiej historii. Tara (von Neudorf)”.

Przedstawione realizacje, również te najwcześniejsze, jakkolwiek obarczone brakiem szerszej dokumentacji projektowej należy ocenić jako profesjonalne. Dołączony zestaw zdjęć wskazuje na oszczędny charakter kształtowania przestrzeni wystawienniczej, umiejętność akcentowania istotnych elementów prezentacji, stosowanie prostych form geometrycznych bez ozdób i skłonności do dekorowania. Aranżacje są w pełni osadzone w profesjonalnym nurcie projektowania wystaw o charakterze społeczno historycznym. W pełni potwierdzają przygotowanie doktoranta do samodzielnej praktyki projektowej w tym obszarze działań artystycznych.

Projekty wnętrz publicznych i mieszkalnych

Projekty dotyczące architektury wnętrz z okresu 2014 - 2017 to drobne opracowania wnętrzarskie dla inwestorów prywatnych, uzupełnione indywidualnymi opracowaniami wyposażenia meblowego.

Pośród nich na szczególną uwagę zasługuje projekt i realizacja aranżacji wnętrza mieszkalnego w Dąbrowie Górniczej. Minimalistyczne w formie wnętrze z mocnymi decyzjami kolorystycznymi jest przeciwwagą dla typowych obecnie rozwiązań w obszarze realizacji deweloperskich a łączenie płaszczyzn koloru z meblem przywodzi na myśl rozwiązania scenograficzne czy wystawiennicze. Taka narracja wpisuje się w główny obszar dokonań projektowych doktoranta.

Projekty mieszkań w Olsztynie i w Piekarach Śląskich to rozwiązania w stylu popularnego obecnie minimalizmu królującego w nowo aranżowanych przestrzeniach deweloperskich.

Pozostałe projekty to typowe koncepcje stanowiące punkt wyjścia dla docelowych opracowań.

Przegląd rozwiązań z tej części pracy wskazuje, że głównym obszarem zainteresowań projektowych Pana Pawła Żelichowskiego jest wystawiennictwo. Całość przedstawionego dorobku potwierdza dobre przygotowanie zawodowe, doświadczenie i kompetencje niezbędne do prowadzenia samodzielnej działalności projektowej.

Działalność dydaktyczna.

Działalność dydaktyczna datuje się od objęcia przez Pana Pawła Żelichowskiego funkcji asystenta na Wydziale Architektury Wnętrz krakowskiej ASP w 2014 roku. Pośród wielu działań organizacyjnych wymienionych w tej części portfolio na pierwszy plan wysuwa się opieka nad studenckim kołem naukowym App Design, oraz organizacja wydziałowych wystaw promujących jednostkę, w tym np. Drzwi Otwartych na wydziale, czy wystaw najlepszych dyplomów studenckich w latach 2014 - 2017. Te działania uzupełnia prezentacja ośmiu projektów studenckich powstałych w III Pracowni Projektowania Architektury Wnętrz, w której doktorant jest asystentem.

Pan Paweł Żelichowski jest współautorem monografii „Energy Self-ie Space” publikacji towarzyszącej IV Biennale Architektury Wnętrz w Krakowie, oraz „Etyczne Przestrzenie Publiczne” ISBN 978-83-7242-915-5 ten dorobek został uzupełniony

kilkoma artykułami w publikacji „Wiadomości ASP” opatrzonej sygnaturą ISsnN 1505-0661.

W ramach **Międzywydziałowego Koła Artystyczno-Naukowego App Design** autor realizuje wraz ze studentami serię aplikacji mobilnych wspomagających i rozszerzających standardowe działania projektowe, między innymi w ramach IV Biennale Architektury Wnętrz w Krakowie jak też w odniesieniu do kontekstu wystawy **Architektura niepodległościowa w Europie Środkowej**.

Pan Paweł Żelichowski jest autorem stoisk wystawienniczych macierzystego wydziału podczas targów WARSAW HOME 2017/2018 co zostało przedstawione w ostatnim rozdziale portfolio **Stoiska wystawiennicze Wydziału Architektury Wnętrz**.

Przedstawiona aktywność w obszarze dydaktyki, w tym informacje dotyczące działalności koła naukowego wskazują, na znaczący wkład doktoranta i jego zaangażowanie we wspieraniu działań zmierzających do rozwoju macierzystej uczelni i wydziału w którym pracuje.

Praca doktorska zatytułowana :” Przestrzenie interakcji”.

Opracowanie liczące 128 stron posiada cechy pracy naukowej, składa się ze wstępu, pięciu analitycznych rozdziałów, streszczenia, bibliografii, wniosków oraz spisu zdjęć, ilustracji i innych materiałów źródłowych zamieszczonych w publikacji.

Doktorant definiując główne założenie swojej rozprawy doktorskiej odnosi się do:

... interakcji jako istotnego czynnika sposobu postrzegania współczesnej sztuki użytkowej i architektury ...

Rozdział pierwszy pracy analizuje definicję przestrzeni interaktywnej rozumianej z jednej strony jako przestrzeń fizyczna, inaczej czasoprzestrzeń, z drugiej jako przestrzeń rzeczywistości wirtualnej, czyli cyberprzestrzeń. Ta interaktywność została sprecyzowana przez autora jako strefa przejawiająca się w relacjach międzyludzkich a polegająca na wzajemnym oddziaływaniu stron. Interakcja zmienia pasywną postawę odbiorcy, czyniąc go aktywnym uczestnikiem procesu poznawczego. Tego typu działanie może następować zgodnie z tokiem myślenia autora za pomocą różnych mediów technologicznych lub manualnych w relacji człowiek – otoczenie.

Część druga to prezentacja przykładów elementów interaktywnych wykorzystywanych w projektowaniu. Jako pionierskie typy rozwiązań zaprezentowane zostały obiekty tworzone w nurcie stylu hi-tech. Obszary oddziaływania za pomocą mediów technologicznych, zaprezentowano w dysertacji doktorskiej jako ewolucyjna droga rozwoju technologii interaktywnych powiązanych z różnymi obszarami sztuki użytkowej. Podzielony na siedem części ten fragment pracy odnosi się do szerokiego spektrum projektowego od architektury do interaktywności w obszarze tzw. nowych mediów. Przegląd ten został odniesiony do ikonicznych postaci współczesnego designu i architektury. Analiza działań interaktywnych zbyt często kojarzona jest jedynie z elektroniką, autor wskazuje na szerszy obszar generowania relacji międzyludzkich, na linii człowiek – przestrzeń – obiekt. Interaktywne rozwiązania opisywane w tej części pracy odnoszą się do konkretnych produktów takich jak aplikacje mobilne, interaktywne ubrania lub okulary do odczytu przestrzeni wirtualnej. Końcowa części rozdziału zamyka się stwierdzeniem że, współcześni twórcy łączą w swojej pracy umiejętności projektantów, programistów, technologów lub inżynierów, kreując nową interdyscyplinarną osobowość twórcy. Ta konkluzja odnosi się wprost do wieloaspektowego wykształcenia autora i jego sposobu narracji w całości pracy doktorskiej.

Część trzecia dysertacji prezentuje interaktywne projekty realizowane w ramach działań międzywydziałowego koła naukowego, które zostały wykorzystane jako cyfrowe uzupełnienia między innymi w realizacji wystawienniczej będącej kanwą pracy doktorskiej.

Kolejna część rozprawy to przedstawienie opracowania projektowego stanowiącego uzupełnienie zrealizowanej w 2018 roku wystawy „Architektura niepodległości w Europie środkowej”, ta część pracy wymieniona też w portfolio zawiera kompletną dokumentację zrealizowanej ekspozycji poszerzoną o elementy związane z przytoczonymi we wcześniejszych częściach rozwiązaniami o charakterze interaktywnym. Jak pisze autor: *Wystawa stała się pretekstem do stworzenia alternatywnych rozwiązań, dających możliwość prezentacji większej ilości treści i materiałów, dzięki rozwiązaniom multimedialnym i interaktywnym...*

Przedstawione opracowanie projektowe, w którym znajdujemy nie tylko dokumentację fotograficzną, ale również szczegółowe rysunki techniczne oraz wizualizacje

fragmentów ekspozycji, obrazuje w przejrzysty sposób intencje i założenia projektowe autora.

Forma ekspozycji jak też narracja merytorycznych treści są dobrze przedstawione, a obszar interakcji czytelny i zrozumiały. Przedstawione dzieło wprost odnosi się do sformułowanych założeń i zasadniczej tezy pracy.

W realizacji należy dostrzec właściwy balans pomiędzy fizyczną prezentacją treści wystawy a elementami interakcji, które nie dominują a jedynie dopełniają podstawowe założenia ekspozycji, uzupełniając ją o wartość dodaną w postaci elementów kontaktu zwiedzającego z interaktywnym komunikatem.

W części dotyczącej podsumowania autor stwierdza, iż :

... technologia cyfrowa może poszerzyć relacje między ludźmi oraz usprawnić ich zadania codzienne, lecz nie powinna stanowić wyłącznej przestrzeni życiowej...

Należy zgodzić się z tym wnioskiem tym bardziej, że w przedstawionej pracy doktorskiej została zachowana właściwa proporcja pomiędzy tymi składowymi projektu wystawy.

Nie popadając w nadmierną fascynację możliwościami jakie dają współczesnemu projektantowi nowe technologie i z pełną dojrzałością zawodową Pan Paweł Żelichowski podsumował swoje rozważania końcowym stwierdzeniem ... *Zachowanie umiaru w wykorzystaniu możliwości, jakie daje nam współczesna technologia, gwarantuje osiągnięcie harmonii z naturalnym rozwojem człowieka. Ostateczny wniosek głosi, iż technologia cyfrowa może poszerzyć relacje między ludźmi oraz usprawnić ich zadania codzienne, lecz nie powinna stanowić wyłącznej przestrzeni życiowej...* jest to celna konkluzja całości przedstawionej dysertacji doktorskiej. Przedłożony materiał przewodowy potwierdza przygotowanie doktoranta, do prowadzenia samodzielnej pracy naukowej i artystycznej w wybranej dyscyplinie.

Konkluzja:

W oparciu o dokonaną ocenę przedstawionej pracy doktorskiej na temat: "**Przestrzenie interakcji**" oraz ocenę dorobku artystycznego, projektowego, dydaktycznego i organizacyjnego, stwierdzam, co następuje:

Praca doktorska, stanowiąc oryginalne rozwiązanie problemu projektowo-artystycznego, spełnia wymogi Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Wysoko oceniam przedstawiony oryginalny, dorobek twórczo - projektowy i realizacyjny jak również dorobek dydaktyczno-organizacyjny stanowiący wkład w działalność wydziału, poziom formalny przedstawionej dysertacji doktorskiej zaświadcza o wysokim poczuciu estetyki i formy przekazu treści merytorycznych.

W tym odniesieniu, przyznanie **mgr Pawłowi Żelichowskiemu** stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki uważam za w pełni uzasadnione. Taki też wniosek Wysokiej Radzie Wydziału Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie składam i z całym przekonaniem popieram.

Łódź dn. 08.09.2019r.

